

POLITIHØGSKOLEN

STUDIEPLAN

VIDEREUTDANNING I ETTERFORSKING

15 studiepoeng

Godkjent i høgskolestyret 16. september 2015
Revisjon godkjent av rektor 4.juli 2017

1. Innledning

Etterforskning er en av politiets kjerneoppgaver og et fagområde i stadig utvikling. Sakene blir stadig mer komplekse, og det er krav om rask oppklaring og bedre kvalitet i politiets arbeid med straffesaker og ulykker. For å sikre høy kvalitet, kortere saksbehandlingstid og bedre utnyttelse av politiets ressurser, er det viktig at politiets etterforskning er målrettet og har fokus på de rettslig relevante bevisstema. Etatens evne til å løse etterforskningsoppgavene er av betydning for befolkningens opplevelse av trygghet og rettsikkerhet. Det er derfor av stor viktighet at politiet har høy etterforskerkompetanse. Politihøgskolen vil gjennom videreutdanning i etterforskning bidra til at generalistens kompetanse videreutvikles, og at det legges et grunnlag for videre spesialiseringer i etterforskning.

Utdanningen gir 15 studiepoeng.

2. Formål

Formålet med utdanningen er å bidra til at politiet blir bedre kvalifisert til å gjennomføre etterforskning med høy kvalitet.

3. Målgruppe og opptakskrav

3.1 Målgruppe

Den primære målgruppen er ansatte i politiet eller påtalemyndighet som har, eller er tiltenkt å ha, etterforskning og/eller iretteføring som oppgave.

3.2 Opptakskrav

Søkere må dokumentere ett av følgende utdanningsløp:

- Bachelor - politiutdanning eller 3-årig politiutdanning
- 2-årig utdanning fra Politiskole med minimum 60 studiepoeng eller tilsvarende fra studier med relevant fagkrets på universitets- eller høgskolenivå (inkludert videreutdanninger)
- 2-årig utdanning fra Politiskole med minimum 1680 timer etterutdanningskurs eller tilsvarende

- Embetseksamen i jus/Master i rettsvitenskap eller annen relevant utdanning minimum på bachelornivå¹

Søkere må også dokumentere følgende:

- Et pågående arbeidsforhold i politi- og lensmannsetaten eller påtalemyndigheten
- Minimum 1 års praksis i politi- og lensmannsetaten eller påtalemyndigheten
- Politiutdannede må ha gjennomført avhørskurset K.R.E.A.T.I.V. Søkere som avsluttet sin bachelorutdanning i 2012 eller senere dekker kravet til K.R.E.A.T.I.V. i sin bachelorutdanning
- Etterforskningsoppgaver eller arbeid med iring i utdanningsperioden
- Påtalejurister ansatt i politiet etter 2003 må ha gjennomført Obligatorisk opplæring for politiets jurister

Det kan etter særskilt vurdering gjøres unntak fra opptakskravene.

4. Læringsutbytte

Generell kompetanse

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- Framstå med økt innsikt og trygghet i yrkesrollen
- Identifisere og reflektere over relevante etiske problemstillinger ved etterforskning
- Ta ansvar for egen utvikling og se behovet for utvikling innen etterforskningsfaget
- Vise selvstendig ansvar for etterforskningsoppgaver
- Identifisere og anvende forsknings- og erfaringsbasert kunnskap i etterforskningsfaget
- Redegjøre for betydningen av en vitenskapelig forankret metode i alle former for etterforskning

---

¹ Kravet om bachelorutdanning kan etter vurdering fravikes også for andre enn søkere med Politiskole

Studiet er organisert i tre hovedtemaer som samlet skal fremme arbeidet mot studentenes helhetlige læringsutbytte:

- Etterforskingens formål, regulering og kvalitet
- Etterforskningsmetoder og metodeforståelse
- Organisering og praktisk gjennomføring av etterforskning

4.1 Etterforskingens formål, regulering og kvalitet

Temaet omhandler det etiske og rettslige grunnlaget for politiets etterforskning. Bevissthet og refleksjon om dette grunnlaget er en forutsetning for å treffe korrekte avgjørelser i etterforskningsprosessen.

Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om:

- Kvalitet i etterforskningen
- Rettsikkerhet og menneskerettigheter
- Styringsdokumenter knyttet til prioriteringer og kvalitet
- Formålstyrt etterforskning med rettslig, politifaglig og forskningsbasert forankring
- Etiske problemstillinger i etterforskningen
- Bevisvurdering
- Justisfeil
- Barns særlige stilling i rettssystemet
- Pålitelig informasjonsinnhenting, notoritet og dokumentasjon

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- Gjennomføre etterforskning som sikrer kvalitet gjennom hele etterforskningsprosessen
- Identifisere og vurdere bruken av potensielle bevis

4.2 Etterforskningsmetoder og metodeforståelse

Politiets etterforskningsmetoder er i hovedsak utviklet på bakgrunn av erfaringer, men i senere tid i økende grad basert på forskning. Praktisk kunnskap, i kombinasjon med grunnleggende metodeforståelse, er viktig både for å kunne velge rett metode og vurdere resultatet av de enkelte etterforskningskritt.

Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om:

- Taktiske og kriminaltekniske etterforskningmetoder
- Elektroniske spor i etterforskning
- Etterretningprosessen
- Finansiell etterforskning og inndragning
- Vitenskapelig forankret etterforskning
- Rettspsykologi
- Beslutningstaking og bekreftelsesfeller
- Kriminalitetsforebyggende arbeid
- Kultur og mangfold

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- Vurdere alternative hendelsesforløp og ivareta disse i etterforskningen
- Anvende og kombinere de vanligste etterforskningsmetodene
- Evaluere avhør og avhørsplaner
- Redegjøre for forholdet mellom etterretning og etterforskning
- Anvende enkle metoder og teknikker i operativ kriminalanalyse
- Ivareta elektroniske spor på åsted og sikre elektroniske spor på internett
- Gjennomføre etterforskning slik at utbyttet fra, og gjenstander brukt under straffbare handlinger, inndras
- Redegjøre for betydningen av korrekt fastsettelse av identitet
- Begrunne, dokumentere og vurdere sentrale beslutninger i etterforskningen
- Identifisere påvirkningsfaktorer i møte med individer og grupper med ulik sosial og kulturell bakgrunn

- Vurdere behov for kriminalitetsforebyggende tiltak

4.3 Organisering og praktisk gjennomføring av etterforskning

Organiseringen av arbeidet er avgjørende for resultatene i en etterforskning. Riktig kompetanse, og med en avklaring av ansvar og roller, er viktig for å ivareta helheten og kvaliteten i arbeidet.

Kunnskaper

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskaper om:

- Organiseringsmodeller og plan for etterforskning
- Aktuelle IKT-systemer, - verktøy og - registre
- Sakkyndighet
- Nasjonalt og internasjonalt samarbeid
- Medienes rolle i etterforskningen

Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- Planlegge, gjennomføre, avslutte og evaluere etterforskning
- Ivareta samarbeidet mellom etterforsker og påtalejurist
- Innhente og utveksle informasjon nasjonalt og internasjonalt
- Bidra i team- og prosjektarbeid ved etterforskning
- Vurdere egen kompetanse, og søke bistand eller samarbeid med andre instanser når det er behov for det
- Anvende sosiale medier i etterforskningen
- Samarbeide med aktuelle medier

5. Organisering og arbeidskrav

Studiet er organisert som et deltidsstudium med samlinger og interaktivt, nettbasert studiearbeid, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av 6 måneder. Utdanningen er anslått til ca. 420 timer. I dette ligger deltakelse i undervisning, øvingsoppgaver, individuelt arbeid, gruppearbeid, nettbasert arbeid og litteraturstudier. Det er obligatorisk deltagelse på samlingene.

En nettbasert læringsplattform benyttes i administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene godt læringsutbytte, og særlig belyse sammenhengen mellom teori og praksis. Det legges vekt på varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet.

Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være oppfylt og godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- Lage en individuell etterforskningsplan med utgangspunkt i egen praksis og skrive et gruppenotat (inntil 1600 ord) med refleksjoner og faglige begrunnelser.
- Etterforsker skal planlegge, gjennomføre og evaluere et avhør. Øvrige studenter skal delta i planlegging, observere gjennomføring og evaluere et avhør. Alle skal skrive et individuelt notat med refleksjoner og faglige begrunnelser knyttet til avhøret (inntil 1200 ord).
- Et avsluttende refleksjonsnotat (inntil 1200 ord).

6. Vurdering

Studiet avsluttes med en individuell muntlig eksamen. Det benyttes karakterene bestått/ikke bestått.

7. Litteratur

7.1 Obligatorisk pensum - (742 sider)²

- Ashraf, A.F.: Da Faiza forsvant. I *Samtiden* 1/2011. (Pensum: s. 2 - 26, 24 sider).
- Ask, K. (2013). Bias: Fejl og faldgruber i efterforskning. I C. Hald & K. Vrist Rønn, (Red.), *Om at oppdage: Metodiske refleksjoner over politiets undersøkelsespraksis*. Fredriksberg: Samfundslitteratur. (Pensum: s. 149-172, 23 sider).
- Ask, K. & Granhag, P. A. (2008). Psykologiska perspektiv på bevisvärdering. I: P. A. Granhag & S. Å. Christianson (Red.), *Handbok i rättspsykologi*. Stockholm: Liber. (Pensum: s. 407 - 420, 13 sider).
- Beaufort-Moore (2'nd edition) *Crime scene management*. Oxford: Oxford University Press. (Pensum: kap.2.1 s 22-28, Fra «Scene logs» t.o.m. Kap.2.3 s.33-39, i alt 14 sider).
- Bjerknes, O. T. & Fahsing, I. A. (2017). *Etterforskning. Prinsipper, metoder og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. (Pensum: kap. 3, 4, 7, 9, 11, 12, 13, i alt 190 sider)
- Bruce, I. & Haugland, G. S. (2018). *Skjulte tvangsmidler*. Oslo: Universitetsforlaget. (Pensum: Kap 1,2,3, i alt 33 sider)
- Fahsing, Ivar A. & Rachlew, A. (2015). *Politiavhøret*. I: Aarli, R., Hedlund, M. & Jebens, S. E. (Red.) *Bevis i straffesaker*. Oslo: Gyldendal (Pensum s. 225 - 255, 29 sider).
- Gamst, Kari T. 2011. *Profesjonelle barnesamtaler. Å ta barn på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget. (Pensum: kap 1, 13 sider).
- Hamremoen (2. utgave). *Kriminalteknikk*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS. (Pensum: Kap. 12, s. 244, 15, 16, i alt 38 sider)
- Heuer, R. J. & Pherson, Y. (2014). *Structured analytic techniques for intelligence analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks: SAGE CQ press. (Pensum: s. 165-177, 181-192, i alt 23 sider)
- Jebens, S. E. (2004). *Menneskerettigheter i straffeprosessen*. Oslo: Cappelen Akademisk. (Pensum: kap. 14-15, s. 299-327, 28 sider).

---

² Pensum er endret desember 2019

- Lie, E. M. (2011). *I forkant: Kriminalitetsforebyggende politiarbeid*. Oslo: Gyldendal. (Pensum: kap. 9 og 10, 302 -333, 25 sider).
- Mevik, K., Lillevik, O.G., Edvardsen, O. (2016), *Vold mot barn. Teoretiske, juridiske og praktiske tilnærminger*. Oslo: Gyldendal. (Pensum: kap 8, 18 sider).
- Magnussen, S. (2017). *Vitnepsykologi 2.0*. Oslo: Abstrakt. (Pensum: kap. 2 og 3, i alt 111 sider).
- Myhrer, T. (2001). Etterforskningsbegrepet. *Tidsskrift for Strafferett*, 1(1), (Pensum: s. 6-30, 28 sider).
- Myhrer, T. (2014). Kvalitet i etterforskningen. «*Delrapport i etterforskningsprosjektet*». Phs Forskning 2015:1. (Pensum: s.17 - 67, 50 sider).
- Politidirektoratet (2014). *Etterretningsdoktrine for politiet v.1.0*. Oslo: Politidirektoratet. (Pensum: kap. 1 og 2, i alt 12 sider).
- Rachlew, A. (2009). *Justisfeil ved politiets etterforskning: noen eksempler og forskningsbaserte mottiltak*. Doktorgradsavhandling ved Det Juridiske fakultet, Universitetet i Oslo. Oslo: Unipub. (Pensum: Del 1, 34 sider).
- Sunde, N. (2019). Strukturert hypoteseutvikling i etterforskning. I E. H. Olsvik & P. Risan (red.), *Etterforskning under lupen*. Politihøgskolen: PHS Forskning 2019: 3. (Pensum: s. 35 - 59), 16 sider.
- Wegner, Rolf B. (2015). *Strafferett. Alminnelig del* (2. utg.). Oslo: Vett & Viten. (Pensum: Kap.: 9.6, 8 sider).
- Wegner, Rolf B. (2015). *Strafferett. Spesiell del* (2. utg.). Oslo: Vett & Viten. (Pensum: Kap.: 12.12 - 12.15, 12 sider).
- 7.2 Forutsettes kjent**
- Aktuelt lovverk, instruksjer, forskrifter og rundskriv
- Auglend, R. L., Mæland, H. & Røsandhaug, K. (2004). *Politirett* (2. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal. (Kap. 9, 10 og 26).
- Bjerknes, O. T. & Williksen, E. (2012). *Politirapport*. 3. utg. Nesbru: Vett og Viten.
- Bjerknes, O. T. & Fahsing, I. A. (2017). *Etterforskning. Prinsipper, metoder og praksis*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 1, 2, 5, 6 og 10).
- Hamremoen (2. utgave). *Kriminalteknikk*. Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS. (Kap. 1-14).

Olsvik, E. H. (2013). *Vitenskapsteori for politiet. Tenkemåter i kunnskapsstyrt politiarbeid*. Oslo: Gyldendal. (Kap 4).